[2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 19

ਰਾਮਖੀਲਾਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 9393)

07 ਜਨਵਰੀ, 2020

[ਆਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988-ਸੈਕਸ਼ਨ 163 ਏ-ਕਲੇਮ ਅੰਡਰ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ-ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ-ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ। – ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੂ/ਐੱਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੀੜ੍ਹਤ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ 163 ਏ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ 3,67,000/- ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ- ਨਾ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ, ਨਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਹੋਰ ਵੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ-ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਆਗਿਆਯੋਗ ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਨਿੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ-ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ-ਡਰਾਈਵਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। 2 ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਰਾਈਵਰ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰ. 1 ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ/ਗਿਆਨ ਨਾਲ? ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਦਾ ਨੰ. 2, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ ਵੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 4 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 2.1 ਅਤੇ 5.3] [32-ਬੀ-ਡੀ]

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿੰਗਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਲਦ ਗੱਡੀ i.e. ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ. ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਹੈ, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੰਗਮਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 5.4] [32-ਈ-ਐਚ; 33-ਏ-ਬੀ]

3. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਨਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ (ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5.5] [33-ਸੀ-ਜੀ]

4. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਖੁਦ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਉਧਾਰਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਲਕ ਦੇ ਜੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 5.6] [33-ਐਚ; 34-ਏ-ਬੀ]

ਨਿੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2009) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 710: [2009] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 683-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ (2018) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2018] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 572-ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 65: [2013] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 706; ਜਿਤੇਂਦਰ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਬਨਾਮ ਕਾਸਮ ਦਾਊਦ (2015) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 237: [2015] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 120; ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਦਾਨੰਦ ਮੁਖੀ (2009) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 417: [2008] 17 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1313; ਧਨਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2004) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 553: [2004] 4 ਵਾਧੂ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 711; ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਜਨੀ ਦੇਵੀ (2008) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 736: [2008] 6 ਐੱਸਸੀਆਰ 822; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਾਲਤਾ ਭੌਮਿਕ (2018) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 801: [2018] 10 ਐੱਸਸੀਆਰ 871; ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਝੁਮਾ ਸਾਹਾ (2007) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 263: [2007] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 979; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਧੂਤ (2007) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 700: [2007] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 579; ਪ੍ਰੇਮਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੇਵ (2008) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 193: [2008] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 874-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2013] 2 ਐਸਸੀਆਰ 706 ਪੈਰਾ 3.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2018] 2 ਐਸਸੀਆਰ 572 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 3.3
[2015] 2 ਐਸਸੀਆਰ 120 ਪੈਰਾ 3.7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2009] 8 ਐਸਸੀਆਰ 683 ਪੈਰਾ 4.1
[2008] ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 17 ਐਸਸੀਆਰ 1313 ਪੈਰਾ 4.1
[2004] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ 4 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 711 ਪੈਰਾ 4.1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2008] 6 ਐਸਸੀਆਰ 822 ਪੈਰਾ 4.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2018] 10 ਐਸਸੀਆਰ 871 ਪੈਰਾ 4.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 979 ਪੈਰਾ 5.8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
[2007] 3 ਐਸਸੀਆਰ 579 ਪੈਰਾ 5.8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2008] 1 ਐਸਸੀਆਰ 874 ਪੈਰਾ 5.8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 9393 ਦਾ 2019.

ਰਾਜਸਥਾਨ, ਜੈਪੁਰ ਬੈਂਚ, ਜੈਪੁਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 10.05.2018 ਤੋਂ ਐਸ. ਬੀ. ਸਿਵਲ ਗਲਤ. ਅਪੀਲ ਨੰ. 2009 ਦੇ 2614.

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ, ਐੱਫ. ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇ. ਏਨਾਟੋਲੀ ਸੇਮਾ, ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਕਸ਼ੈ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਐਸ. ਬੀ. ਸੀ. ਐਮ. ਏ. ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ 10.05.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। 2009 ਦਾ 2614, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

2.1. 02.10.2006 ਨੂੰ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811. ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ. 9223. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਲਕਸ਼ਮਣਗੜ੍ਹ (ਅਲਵਰ) ਰਾਜਸਥਾਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਅੱਗੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ. 9223. ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ-ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਧਾਰਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811. ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇਃ

1. ਕੀ ਹਾਦਸਾ 02.10.2006 ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. ਚਲਾ ਰਹੇ ਡਰਾਈਵਰ ਛੋਟੇਲਾਲ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। 7811 ਵਾਹਨ ਉਤਸੁਕਤਾ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ?

2. ਕੀ ਡਰਾਈਵਰ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਵਾਹਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1 ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਆਗਿਆ/ਗਿਆਨ ਨਾਲ?

3. ਕਥਿਤ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਲਾਲ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਰਾਮ (ਡਰਾਈਵਰ) ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਿੰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਰਕਮ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਤੋਂ?

4. ਕੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ?

5. ਰਾਹਤ?

2.2 ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਛੋਟੇਲਾਲ ਉਰਫ ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮਿਤੀ 24.02.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਕਤ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 6% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ 3,67,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

2.3 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ-ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਕਿ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ

2.4 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ. 9223 ।

3.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ।

3.2 ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੋ-ਫਾਲਟ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਰ. ਜੇ. ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 140 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। 29.2 M 9223 ਨੁਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 163 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵਾਹਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਫਾਲਟ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 02 ਐਸ. ਏ. 7811, ਦਾਅਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ (2013) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 65 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3.3 ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਇੱਕ "ਗੈਰ-ਸਥਾਈ" ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ "ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ" ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਾਂ

"ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ". ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮਾਲਕ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (30) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਰਾਏ-ਖਰੀਦ, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ"। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਮਾਲਕ" ਦੀ ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ (2018) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਖਰੀਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਅਥਾਰਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

3.4 ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਖੁਦ ਵਾਹਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰੀ ਵੀ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਵਾਹਨ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.5 ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋ-ਫਾਲਟ ਦੇਣਦਾਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ' ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਸਬੰਧਤ ਵਾਹਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

3.6 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਅਤੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।

3.7 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 3,67,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 22.05.2018 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਧੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਿਤੇਂਦਰ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਬਨਾਮ ਕਸਮ ਦਾਊਦ (2015) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 237 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

4.1 ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਤੋਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ਜੋ ਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਆਰ. ਜੇ. ਹੈ। 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। 02 ਐਸ. ਏ. 7811. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਨੰਬਰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨਃ

(i) ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223;

(ii) ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ. ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223, ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਉਕਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ, ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811;

(iii) ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ;

(iv) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਮੀਨਾ ਤੋਂ ਵਾਹਨ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਸੀ;

(v) ਨਿੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 710 ਅਤੇ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ ਸਦਾਨੰਦ ਮੁਖੀ (2009) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 417, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਜੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਾਹਨ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

(vi) ਧਨਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2004) 8 ਐਸਸੀਸੀ 553 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ (ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਮੇਤ) ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.2 ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ

ਕਮ ਡਰਾਈਵਰ ਸਿਰਫ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਿਰਫ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ ਰਜਨੀ ਦੇਵੀ (2008) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 736 ਜਦੋਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਕ ਜੋ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵੀ।

4.3 ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਾਲਤਾ ਭੌਮਿਕ (2018) 9 ਐਸਸੀਸੀ 801, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

4.4 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸੋਧ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 18.02.2018, ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

4.5 ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

5. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਖੁਦ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚਲਾਏ ਗਏ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ? ; ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਾਹਨ ਨੰਬਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ?

5.1 ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5.2 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਕ ਨੰ. 2 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੰਕ ਨੰ. 2 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਵਾਹਨ-ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ-ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ/ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ?

5.3 ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। 2, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਦਾ ਨੰ. 2, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ ਵੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 4 ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ-ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5.4 ਨਿੰਗਮਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਲਦ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 29.2 ਐਮ 9223 ।

ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟਰ ਨੰਬਰ 1 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ ਸਹਾਏ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿੰਗਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811 ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

5.5 ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਿਰਫ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਵਾਹਨ ਨੰਬਰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਰ. ਜੇ. 02 ਐਸ. ਏ. 7811. ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਨਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ (ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕ੍ਰਿਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 147 ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

5.6 ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਵਾਹਨ ਦੇ ਉਧਾਰਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਲਕ ਦੇ ਜੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 29.2 ਐਮ 9223 ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ.

5.7 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਾਹਨ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।

5.8 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ-ਡਰਾਈਵਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 10.05.2018 ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

5.9 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ, ਰਜਨੀ ਦੇਵੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਜਨੀ ਦੇਵੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਖੁਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵੀ. ਝੁਮਾ ਸਾਹਾ (2007) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 263; ਧਨਰਾਜ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵੀ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਰਾਇਣ ਧੂਤ (2007) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 700 ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੇਵ (2008) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 193 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ' ਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਸ਼ਾਲਤਾ ਭੌਮਿਕ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ, 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ 7.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler